

РЕШЕНИЕ

№ 36657

гр. София, 06.11.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 18 състав, в
публично заседание на 15.10.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Златка Илиева

при участието на секретаря Росица Б Сточева и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **2750** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството по делото е по реда на чл. 203 и следващи от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/, във вр. чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Образувано е по искова молба на Д. Л. Т., действаща като ЕТ "Десислава Тошева", ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление: [населено място], жк И., [жилищен адрес] чрез адв.В. Х., срещу Държавен фонд „Земеделие“. Претендира се заплащане на обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 569 239,33 лв., във формата на пропуснати ползи за периода от 15.10.2020г. до 27.01.2025г., причинени от уведомително писмо изх.№ 02-6500/4097 от 15.10.2020г. на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ за отказ да се сключи анекс към договор № 03/04/1/0/02899 от 18.04.2018г. за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони. Твърди се, че последното е отменено като незаконосъобразно, с решение № 11838 от 30.11.2023 г. по адм. дело № 8767/2023 г. на ВАС, IV отделение. Горната сума се претендира ведно с мораторна лихва в размер на 101496,96 лева върху главницата за периода от 30.11.2023 г. - датата на влизане в сила на решение № 11838/30.11.2023 г. по адм. дело № 8767/2023 г. на ВАС, до датата на предявяване на исковата молба на 13.3.2025 г., ведно с законната лихва за забава върху главницата от 569 239,33 лева, от датата на предявяване на исковата молба на 13.3.2025 г., до окончателното плащане на главницата. В съдебно заседание ищецът се представлява от адв. Х., която поддържа исковата молба. В представени по делото писмени бележки излага подробни съображения за основателност на

исковата претенция. Претендира съдебно-деловодни разноски, съгласно представен списък. Ответникът - Държавен фонд "Земеделие", чрез процесуалния си представител, оспорва исквете по основание и размер. В писмен отговор и писмена защита излага съображения, че липсват доказателства за реално претърпени от ищеца имуществени вреди и за причинна връзка между тях и отменения административен акт. Сочи, че отмяната на Уведомителното писмо не обуславя извод, че административният орган е бил задължен да заплати на ищеца безвъзмездна финансова помощ/БФП/ по договора и то - към конкретно определена дата (а още по-малко - към сочената от ищеца дата на издаването на Уведомителното писмо). Нещо повече-отмяната на Уведомителното писмо в конкретния случай не е обусловила извод, че административният орган е длъжен да подпише анекс за удължаване срока на АДБФП. Уточнява, че от факта на сключване на анекса не следва, че изпълнителният директор на ДФЗ е признал дължимостта на поуетендираната от ищеца помощ, като показателно в тази насока било, че ищецът дори не твърди впоследствие заявката му за плащане да е била удовлетворена в пълен размер. Посочва, че неправилно ищецът се домогва да обоснове, че БФП му е била дължима от датата на издаването на Уведомителното писмо на 15.10.2020г., т.к. проверката за настъпването на условията за плащане на БФП се осъществява в рамките на самостоятелно административно производство, което принципно завършва с издаването на административен акт - решение за изплащане на БФП или отказ да се изплати такава. В този смисъл, счита, че предвид обстоятелството, че вземането за БФП възниква и става дължимо едва след положителен акт (одобрение) на административния орган, обезщетение за забава може да се дължи едва при неизпълнението именно на такъв положителен акт на органа, с който е одобрено плащането на БФП, още повече, че в настоящия случай такова неизпълнение не се твърди и не е налице. Настоява, че при това положение, преди подаването на окончателна заявка, преди представянето на всички изискуеми документи и преди извършване на преценка от страна на административния орган, претендираната БФП не е подлежала на плащане и пропуснати ползи от неполучаването на БФП не могат да бъдат налице, поради което предявеният иск за заплащане на обезщетение за пропуснати ползи в претендирания размер, е неоснователен. Предвид неоснователността на претенцията за главното вземане, неоснователна е и тази за мораторна лихва. Претендира присъждане на разноски по делото, за което представя списък. Прави възражение за прекомерност на заплатеното от ищеца адвокатско възнаграждение. Представителят на Софийска градска прокуратура, прокурор Ю., дава заключение за пълна основателност и доказаност на предявените искове, поради което счита, че следва да бъдат уважени в пълен размер.

Административен съд София град, като взе предвид доводите на страните и прецени доказателствата по делото, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Не е спорно между страните, а това се установява и от представените по делото писмени доказателства, че между ЕТ "Десислава Тошева", ЕИК[ЕИК] и ДФЗ е сключен договор № 03/04/1/0/02899/18.04.2018 г., за отпускане на БФП по подмярка 4.1 "Инвестиции в земеделските стопанства" от мярка 4. "Инвестиции в материални активи" от ПРСР 2014-2020, с краен срок на изпълнение на договора не по-късно от 15.09.2022г.

Предмет на договора е Проект за отпускане на БФП с № 03/04/1/0/02899 „Изграждане на напоителна система чрез дъждуване на зеленчуци в земеделски земи с обща площ от 1074, 59 дка в [населено място] и доставка на машини и съоръжения за напояване, изграждане на водовземни съоръжения за подземни води и пивотна система за напояване на зеленчукови култури в [населено място], доставка на пивотни машини за напояване и доставка на земеделска. Към договора е сключен анекс от 08.02.2019 г.

Безвъзмездната финансова помощ е следвало да бъде предоставена под формата на

възстановяване на действително направените и платени от ползвателя разходи, приети за допустими по подмярка 4.1. и описани в приложения към договора и анекса. Инвестицията е следвало да бъде направена до 15.09.2020 г., който срок съвпада с крайния срок по Наредба № 9. ЕТ „Десислава Тошева“ е започнала изпълнението на инвестицията, като е сключила договори с трети лица за покупко-продажба на стоки и договори за изработка, включващи необходимите доставки за осъществяване на инвестицията.

На 18.08.2020 г., с оглед пандемията от КОВИД -19, дружеството е подало в Фонда искане за удължаване на срока за изпълнение на договора, като към искането било приложено писмо от един от доставчиците на ЕТ „Десислава Тошева“ от дата 27.03.2020г., с което ЕТ е бил уведомен за невъзможност от страна на доставчика да изпълни доставките в срок, съгласно договор от 04.02.2019г.

По повод на постъпилото искане от ДФЗ е извършена проверка на място относно етапа на изпълнение на инвестицията, като от ДФЗ е констатирано, че към крайния срок за изпълнение е налице изпълнение едва на 47 % от инвестицията. Във връзка с тази констатация и с оглед, че към искането е представено доказателство за невъзможност за изпълнение на малка част от инвестицията, която не касае изграждането на Подобект 1 и 2 от същата, искането е прието за неоснователно.

С Уведомително писмо с изх. № 02-6500/4097/15.10.2020г. издадено от изпълнителния директор на ДФЗ, е отказано сключването на анекс към Договор № 03/04/1/0/02899/18.04.2018г., подмярка 4.1. „Инвестиции в земеделските стопанства“ от мярка 4. „Инвестиции в материални активи“ от ПРСР 2014-2020.

След оспорване законосъобразността на Уведомителното писмо по съдебен ред, с окончателното решение № 11838 от 30.11.2023г., постановено по адм. дело № 8767/2023г. по описа на ВАС, административният акт е отменен като незаконосъобразен. На 29.03.2024г. между ДФЗ и ЕТ „Десислава Тошева“ е сключен анекс № 2 към АДФП, с който: 1) срокът за изпълнение на инвестицията по договора е удължен до 15.09.2021г. и 2) срокът за подаване на заявка за окончателно плащане от бенефициера е уговорен на един месец от подписване на анекса, т.е. до 29.04.2024г. На 29.04.2024 г. ЕТ „Десислава Тошева“ е подала заявка за плащане на безвъзмездна финансова помощ.

По делото е назначена съдебно икономическа експертиза, с вещо лице Е. К., чието заключение е прието и неоспорено от страните. Вещото лице е стигнало до извод, че съгласно представените документи и информация от ДФЗ „ЗЕМЕДЕЛИЕ“, сумата изплатена на ЕТ „Десислава Тошева“ по Договор за безвъзмездна финансова помощ № 03/04/1/0/02899 и анексите към него, е в размер на 1 142 996,33 лв., като плащането е извършено с два превода на 27.01.2025г., както следва: 1 136 270,97 лева, превод извършен по сметка на ЕТ „Десислава Тошева“ и 6 725,36 лева, превод извършен по сметка на ТД на НАП в изпълнение на получено с писмо с изх. № 022271223/24.01.2025г. на ИС „Разплащания с публични средства“, запорно съобщение изх. № С250022-119-0002549/2.01.2025г., по ИД № [ЕИК]/24.01.2025г. По отношение на размера на претендираните от ищеца пропуснати ползи, изчислени въз основа на законната лихва за неизпълнение на парични задължения върху главницата от 1142 996,33 лева за периода от 15.10.2020г. до 27.01.2025г., вещото лице е посочило, че съгласно разпоредбите на Постановление № 426 от 18 декември 2014г. за определяне на размера на законната лихва по просрочени парични задължения - ДВ, бр. 106 от 23 декември 2014г., в сила от 01.01.2015г., законната лихва за неизпълнение на парични задължения върху главницата от 1 142 996,33 лв. за периода от 15.10.2020г. до 27.01.2025г. е в размер на 568 815,30 лв. Видно от заключението на СИЕ, лихвата за забава на плащането за периода от 30.11.2023г. до 13.03.2025г. е в размер на 100

443,14лв.

На 27.01.2025г. по сметка на ЕТ „Десислава Тошева“ извършен превод на сумата в размер на 1136270,97 лева, изплатена от Държавен фонд "Земеделие" на основание РСР[ЕИК]-Л.64, като с молба /л.62/ ищецът посочва, че на 27.01.2025г. е преведена и сумата от 6725,36лв. по сметка на НАП за погасяване на висящи задължения. Със същата молба ищецът посочва, че с извършените преводи, ответникът изцяло е изплатил дължимата му сума по сключения между страните договор 03/04/1/0/02899 в размер на 1142996,33 лв.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

При проверката на допустимостта на иска, съдът счита, че са налице положителните процесуални предпоставки, обуславящи правото на ищеца да иска от съда да се произнесе по предявените претенции, с които е сезиран. Допустимостта на иска се извежда от наведените от ищеца обстоятелства в исковата молба, че е неблагоприятно засегнат от отмененият като незаконосъобразен административен акт, издаден от изпълнителния директор на ДФЗ. Искът е допустим за разглеждане в производството пред Административен съд – София град, по реда на глава XI от АПК/чл. 203 и сл./, като предявен пред съда по мястото на увреждането - чл. 7 от ЗОДОВ, който в случая се явява и съд по компетентния съд по адреса на управление и седалище на ищеца. В конкретния случай искът за обезщетение е предявен в 5-годишен срок от влизане в сила на съдебния акт, с който е бил отменен незаконосъобразният административен акт.

Процесуалната легитимация на страните в исковото производство следва от изложените в исковата молба твърдения, относно наличието на претендираното право и доколкото в конкретния случай ищецът твърди, че настъпването на вредите, представляващи пропуснати ползи за периода от 15.10.2020г. до 27.01.2025г. са вследствие на отказ, обективиран в уведомително писмо изх.№ 02-6500/4097 от 15.10.2020г. на изпълнителния директор на ДФЗ, то искът е насочен срещу носителя на пасивната процесуална легитимация, който е юридическо лице и се явява пасивно легитимиран ответник в производството по аргумент от чл. 205, ал. 1 от АПК.

По изложените съображения, настоящият съдебен състав намира, че предявената претенция е допустима и следва да бъде разгледана по същество, като се произнесе дали са налице кумулативните елементи от сложния фактически състав за ангажиране отговорността на Държавен фонд "Земеделие", за причинените имуществени вреди на ЕТ „Десислава Тошева“, с ЕИК[ЕИК]. Носител на доказателствената тежест за установяване на предпоставките за ангажиране на отговорността на ответника, е ищецът, който следва да установи в процеса, при условията на пълно и главно доказване въведените с исковата молба фактически твърдения и обстоятелства, на които основава претенцията си.

За уважаването на иска по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, следва да е налице отменен като незаконосъобразен административен акт и настъпили причинени вреди - щети или пропуснати ползи, които следва да се намират в причинно-следствена връзка с отменения незаконосъобразен акт. Отговорността по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ е обективна, т.е. държавата отговаря за вредите, причинени от незаконосъобразни бездействия на нейни органи и длъжностни лица в качеството им на административни органи, при или по повод изпълнение на административна дейност, независимо дали длъжностното лице е действало виновно, като първото условие е актът да е в изпълнение на административна дейност.

В случая е безспорно, че е налице отменен като незаконосъобразен административен акт - Уведомително писмо № 02-6500/4097 от 15.10.2020г. на изпълнителния директор на ДФЗ Земеделие за отказ да сключи анекс към договор № 03/04/1/0/02899 от 18.04.2018г. за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства" от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програмата за развитие на селските райони за

периода 2014 - 2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, с решение № 11838 от 30.11.2023г. по адм. дело № 8767/2023 г. на ВАС, IV отделение. С други думи, налице е първата от по-горе посочените предпоставки за реализиране на отговорността по ЗОДОВ.

Липсва спор и относно обстоятелството, че е налице заплащане на финансовата помощ на ищеца едва на 27.01.2025г.

По отношение наличието на претърпяна имуществена вреда, съдът намира следното:

Ищецът твърди, че същата се изразява в невъзможността на дружеството да разполага с дължимото, според него финансиране, в периода от отказа на органа да сключи анекс за удължаване на срока за изпълнение на договора до момента на заплащане на финансовата помощ. Имууществените вреди, представляващи пропуснати ползи, са неосъществено, но сигурно увеличение на имуществото на лицето, което е осуетено в резултат на вредоносното деяние. Пропуснатата полза трябва да е реално предвидима и обективно установима. В този смисъл е Тълкувателно решение № 3/12.12.2012 г. по тълк. дело № 3/2012 г. на ОСГТК на ВКС, в което е прието, че пропуснатата полза представлява реална, а не хипотетична вреда, поради което предположението за нея трябва винаги да се изгражда на доказана възможност за сигурно увеличаване на имуществото и не може да почива на логическо допускане за закономерно настъпване на това увеличаване. Сигурна възможност за увеличаване на имуществото е налице, когато на база доказани обективни факти и при обичайно развитие на нещата, отчитайки особеностите на конкретния случай, може да се направи достатъчно обоснован извод, че в патримониума на ищеца действително е могла да настъпи положителна промяна. Предвид това, имууществените вреди, представляващи пропуснати ползи, са неосъществено, но сигурно увеличение на имуществото на ищеца. Това е осуетяване на възможността да се увеличи наличното имущество на увредения в резултат на вредоносното деяние. Установяването на вредите във формата на пропуснати ползи е резултат от умозаключение, което се основава обаче на конкретни факти по делото, по които може да се съди за предполагаемото развитие на имууществените работи на увреденото лице при нормално развитие на обстоятелствата, което в настоящия случай не е налице.

По силата на чл. 4 от ЗОДОВ, държавата и общините дължат обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. В настоящото производство не бе доказано ищеца да е претърпял твърдените от него имуществени вреди като пряка и непосредствена последица от отменения по съдебен ред незаконосъобразен административен акт. В случая с процесното Уведомително писмо с изх.№ 02-6500/4097/15.10.2020г. изпълнителния идректор на ДФ Земеделие е отказал да сключи анекс към Административен договор за безвъзмездна финансова помощ /АДБФИ/ за удължаване на срока за изпълнение на инвестицията, а не е отказал плащане на Безвъзмездна финансова помощ /БФП/ по АДБФП, още повече към кокретна дата. Писмото касае единствено удължаване на срока за изпълнението на инвестицията на бенефициера.

Видно от решение № 11838/30.11.2023г. на ВАС е отменено уведомително писмо изх. № 02-6500/4097/15.10.2020г. за отказ за сключване на анекс от Държавен фонд "Земеделие" към Договор № 03/04/1/0/02899/18.04.2018 г., подмярка 4.1."Инвестиции в земеделските стопанства" от мярка 4."Инвестиции в материални активи" от ПРСР 2014-2020, издадено от изпълнителния директор на Държавен фонд "Земеделие" и преписката е върната на изпълнителния директор на Държавен фонд "Земеделие" за ново произнасяне при спазване на указанията, дадени в мотивите на настоящото

решение, като на основание чл.174 АПК е определен месечен срок за издаване на акта. В мотивите си състава на ВАС не е дал указания на ответника за сключване на анекс към АДФП, а само е дал такива относно претендираното от бенефициера основание за продължаване срока на договора. Обстоятелството, че след това изпълнителният директор на ДФЗ е сключил анекс към АДФП, не означава, че същият е признал дължимостта на претендираната от ищеца БФП. За да пристъпи към изплащане на помощта следва да има изпълнение на договорно и нормативно установените условия за изплащане на помощта, същото да е доказано и най-същественото -плащането да е одобрено от страна на ДФЗ.

В случая, макар да е налице незаконосъобразен акт и забавено финансиране, липсва причинна връзка между отменения акт и претендираните вреди. Причинната връзка е зависимост, при която деянието е предпоставка за настъпването на вредата, а тя е следствие на конкретния акт, действие или бездействие на делинквента. Същата подлежи на отделна преценка във всяко исково производство за реализиране отговорността на държавата и не се презумира при наличие на отменен акт. При изясняване на причинната връзка е нужно да се отговори и на въпроса, дали резултатът е бил реално възможно следствие на извършеното деяние. Ако между дадено обстоятелство и резултата не може да се докаже една с по-голяма вероятност настъпила обусловеност, причинната връзка не е установена. За да се изясни ролята на всяко от предшестващите следствието необходими условия за неговото настъпване, трябва да се види дали те създават конкретна, реална възможност за това или я превръщат в действителност.

В тази връзка, съдът приема, че в настоящия случай не е налице пряка и непосредствена причинна връзка между отменения акт и вредата, тъй като отмяната на административния акт и връщането на преписката за ново разглеждане на административния орган не означават признаване или възникване на спорното материално право, във връзка с което се търси обезщетение като заместваща това право престация. А за да възникне правото на такава заместваща престация, каквото е обезщетението, тя очевидно следва да има какво да замести, т. е. трябва да е налице нарушеното материално право, претендирано в основното административно производство. Пряка причинна връзка принципно не може да възникне, когато със съдебното решение преписката се връща на административния орган за разрешаване на спора. В хипотезата на отказ за издаване на благоприятстващ административен акт, който отказ е отменен и въпросът относно възникващите от този акт права е окончателно решен от съда, съществуването на претендираното в административното производство право се установява със самото съдебното решение. Актът за отмяната влиза в сила и от този момент правните последици на административния акт отпадат с обратно действие и се заменят с правните последици на съдебното решение, с което съответното право се признава или предоставя. Затова и в зависимост от това кога е възникнало или е следвало да възникне съответното право или благо, се преценява налице ли са липси или пропуснати ползи за съответния адресат на акта и за какъв период. Когато преписката се връща на административния орган, за да бъде решен въпросът относно претендираните в административното производство права, тези права не възникват от съдебното решение. Тези права или блага не се считат и за признати, независимо от мотивите на отменителния съдебен акт, защото мотивите на съдебното решение не се ползват със сила на пресъдено нещо, нито имат задължителния характер, присъщ на

един влязъл в сила административен акт. Още повече, че както бе посочено по-горе, в случая се касае за акт, с който не е решен въпрос за дължимост на БФП, а само за това дали са налице предпоставки за сключване на анекс за удължаване срока на изпълнение на договора.

Въз основа на изложеното, съдът приема, че наличието на административен акт - Уведомително писмо № 02-6500/4097 от 15.10.2020г. на изпълнителния директор на ДФ Земеделие за отказ да сключи анекс към договор № 03/04/1/0/02899 от 18.04.2018г. за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, отменен като незаконосъобразен с решение № 11838 от 30.11.2023г. по адм. дело № 8767/2023 г. на ВАС, IV отделение и отложено във времето произнасяне по въпроса за дължимост на БФП, не са достатъчни предпоставки по смисъла на чл.1 и чл.4 от ЗОДОВ, водещи до уважаване на исковата претенция.

Така установената липса на елементи от фактическия състав на отговорността по чл.1, ал. 1 от ЗОДОВ води до неоснователност на исковата претенция, както за главница, така и за мораторна лихва за забава. Като такава, същата следва да бъде отхвърлена.

Предвид неоснователността на главния иск, такава се явява и претенцията за присъждане на законна лихва, предвид акцесорния и характер.

От страна на ответника в производството своевременно е направено искане за присъждане на сторените по делото разноски. Същите са в размер на 35726,51 лв., с ДДС, съгласно представен списък и доказателства за реално извършени плащания. Ето защо и предвид изхода на правния спор, тази сума следва да бъдат възложена в тежест на ищеца.

Мотивиран от гореизложеното, Административен съд София град, Първо отделение, 18 състав,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявеният от Д. Л. Т., действаща като ЕТ "Десислава Тошева", ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление: [населено място], жк И., [жилищен адрес] чрез адв.В. Х., срещу Държавен фонд „Земеделие“, иск за заплащане на обезщетение в размер на 569 239,33 лв., представляващи обезщетение за вреди във формата на пропуснати ползи за периода от 15.10.2020г. до 27.01.2025г., причинени от уведомително писмо изх.№ 02-6500/4097 от 15.10.2020г. на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ за отказ да се сключи анекс към договор № 03/04/1/0/02899 от 18.04.2018г. за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, отменен като незаконосъобразен с решение № 11838 от 30.11.2023 г. по адм. дело № 8767/2023 г. на ВАС, IV отделение, ведно с мораторна лихва в размер на 101 496,96 лева върху главницата за периода от 30.11.2023 г. - датата на влизане в сила на решение № 11838/30.11.2023 г. по адм. дело № 8767/2023 г. на ВАС, до датата на предявяване на ценовата молба на 13.3.2025 г., ведно с законната лихва за забава върху главницата от 569 239,33 лева от датата на предявяване на

исковата молба на 13.3.2025 г. до окончателното плащане на главницата, като неоснователен и доказан.

ОСЪЖДА Д. Л. Т., действаща като ЕТ "Десислава Тошева", ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление: [населено място], жк И., [жилищен адрес] да заплати на Държавен фонд „Земеделие“ съдебно-деловодни разноски в размер на 35 726,51 лв. (тридесет и пет хиляди седемстотин двадесет и шест лева и петдесет и една стотинки).

Решението подлежи на обжалване пред ВАС в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.